

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРАВОСЛАВНІ ДУХОВНІ ЦІННОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗМУ

*Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції.
Київ, МАУП, 4 квітня 2006 р.*

Київ 2007

ББК 86.37я43
П68

Відповідальний редактор *В. М. Чирков*
(видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”)

Православні духовні цінності в умовах глобалізму: Матеріали IV
П68 Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 4 квітня 2006 р. — К.: МАУП, 2007. —
424 с.: іл. — Бібліогр. в кінці статей.

ISBN 978-966-608-733-4

У пропонованому збірнику статей розглядаються сучасні проблеми національного розвитку, пов'язані з глобалістськими тенденціями, роль Церкви як інституту впливу у формуванні свідомості громадян, питання формування відносин у сучасному суспільстві. Освітлюються роль Православ'я як невід'ємної частини життя слов'янського світу, проблеми забезпечення релігійної свободи.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком українського суспільства.

ББК 86.37я43

ISBN 978-966-608-733-4

© Міжрегіональна Академія управління
персоналом (МАУП), 2007

ЗМІСТ

Щокін Г. В. <i>Вітальне слово</i>	6	Кузьменко А. М. <i>Православні духовні цінності як об'єкт захисту від підривних спрямувань таємних операцій ідеологічних супротивників</i>	85
Сенченко М. І. <i>Війна національної еліти проти езотеричного глобалізму</i>	9	Сагач Г. М. <i>Християнська жертва любові, або духовний феномен Героя України Михайла Сікорського і поета-пісняка Юрія Тітова</i>	105
Мартышин Дионисий <i>Миссия Церкви в эсхатологической перспективе</i>	15	Кравчук Н. В. <i>Процессы этносоциогенеза и религия</i>	117
Ігумен Аристарх (Лебедєв) <i>Система державного ставлення до діяльності Церкви та релігійних організацій у сучасному українському суспільстві</i>	21	Павленко П. Ю. <i>Антиукраїнська сутність релігійного універсалізму: сучасний християнський контекст</i>	129
Лапікура В. П., Кулик Н. М. <i>Три аспекти справи Бейліса — Шнеєрсона</i>	24	Бучма О. В. <i>Проблеми правового забезпечення релігійної свободи</i>	136
Остроухов В. В. <i>Криза відносин суспільства та особистості як передумова негативної трансформації моральної парадигми та руйнування православних цінностей у суспільній свідомості середньовічної Росії</i>	31	Гордієнко М. Г. <i>Консолідуєча місія християнських цінностей у процесі українського державотворення</i>	143
Каськов Р. О. <i>Православ'я як невід'ємна частина нашого життя. Вплив на православ'я секуляризації і глобалізації</i>	44	Протоієрей Віктор (Михалевич) <i>Соціальна проблема в українському православ'ї</i>	153
Зайцев М. О. <i>Проблема індивідуальної буттєвості в контексті християнства</i>	58	Ігумен Федір (Бубнюк) <i>Православна молодь і проблеми сучасного церковного життя</i>	157
Сенченко Н. Н. <i>Православие и экуменизм</i>	62	Петрик В., Якимовський Р. <i>Державно-церковні відносини: біблійний аналіз у контексті критики ідеологій неокультів</i>	161
Ковальова К. Ю. <i>Роль Свято-Успенської Лаври у відродженні Православ'я в Донбасі</i>	72	Синицын В. М. <i>Понятійний мир православної культури і актуальні проблеми сучасного образования</i>	171

ХРИСТИЯНСЬКА ЖЕРТВА ЛЮБОВІ, АБО ДУХОВНИЙ ФЕНОМЕН ГЕРОЯ УКРАЇНИ МИХАЙЛА СІКОРСЬКОГО І ПОЕТА-ПІСНЯРА ЮРІЯ ТІТОВА

Духовна Особистість сучасності: яка вона? Чим відрізняється від інших? Це — шлях до Бога, до людей чи реалізація власних цілей? Чи є такі люди в наш прагматичний час культивування “людини економічної”? Що краще: **мати все чи бути всім**? Суспільство прагне знати про людей Добра якомога більше, цього прагнуть зголодніле за милосердям та любов’ю серце і допитливий розум сучасника.

Замисліться над феноменом Духовної Милосердної Особистості, зокрема, з позицій християнської антропології.

Особистість — це та людина, яка вільно зробила вибір на користь Добра, живе за принципами віри, надії, любові.

Життєве завдання Особистості — написати величну книгу власного життя, але присвяченого іншим. Місія Духовної Особистості — служіння Богу і народу. Такими ідеалами для українців є постаті Григорія Сковороди, Тараса Шевченка, Івана Франка, які за все життя не надбали матеріального, але пішли у Вічність самовідданим служінням Істині, Добру, Красі.

Особистість — це свідоме використання природної, індивідуальної неповторності для побудови мікрокосму у вселенському макрокосмі. Але чи всі використовують шанс стати Особистістю, “морально самоскерованою системою”, згідно з С. Б. Кримським?

Філософи, соціологи, педагоги, психологи обґрунтовано стверджують, що Особистість повинна постійно розвиватися, якісно виконуючи багато ролей у земному бутті: і що більше ролей, то інтенсивніше розвивається особистість на базі своєї природи, “сродності”, згідно з Г. С. Сковородою.

Великий грецький мудрець Платон слушно зауважував, що Особистість — це людина, яка наприкінці кожного дня запитує себе: у чому вдалося подолати саму себе? Адже життя — це Книга, яку кожний повинен достойно написати власними думками, словами і добрими вчинками.

Бог дав людині розум, вільну волю (свободу вибору), безсмертну душу. Виконуючи свою земну місію, Духовна Особистість прагне пізнати Бога, уподібнитися Йому, ставати дедалі кращою, добрішою, мудрішою, вдос-

коналюватися, аби успадкувати вічне, блаженне життя з Богом.

Для майбутнього вічного життя і спасіння Духовна Особистість повинна мати істинну віру, жити за цією вірою. Душа людини прагне Бога, як квітка тягнеться до сонця. Духовна людина прагне жити за законами Любові, творити добро на лебединих крилах Віри, що підносить душу до небес. Духовна людина прагне Світла, долаючи пільму силою своєї Віри, Надії, Любові. Духовна Милосердна Особистість творить новий світ милістю свого прозорливого серця, налаштованого на биття пульсу тих, кого Святе Письмо називає ближніми. Хорали їхніх голосів чує серце милосердної людини, яка прагне зробити внесок до Храму Добра України.

“Закон Божий”, який був настільною книгою кожного віруючого, стверджує необхідність вчинення добрих справ: “Аби люди знали, що для входження до Царства Божого недостатньо тільки одних добрих почуттів і бажань, а потрібні добрі справи. Ісус Христос сказав: “Не всякий, хто каже Мені: “Господи! Господи!” — увійде до Царства Небесного, а тільки той, хто виконує волю (заповіді) Отця Мого Небесного”, тобто недостатньо бути тільки віруючим і молитовником, але треба ще звершувати добрі справи, яких Господь вимагає від нас” (див.: Закон Божий. — К., 2002. — С. 314).

Становлення духовності особистості передбачає **соціокультурний процес впливу суспільства** на людину; разом з тим це й форма духовно-інтелектуальної активності особистості, яка вибирає критично, творчо і перетворювально засвоює нові суспільні ролі, цінності, осмислює духовно-інтелектуальний досвід попередніх поколінь у нових соціально-економічних, духовно-інтелектуальних умовах.

Не всі з нас, на жаль, готові до **подвигу душі** — боротьби за високі ідеали, достойне життя людини духовної, але це можливо через синтез культури, мистецтва, освіти, науки світської та духовної — релігієзнавства зокрема (“меча духовного”) як універсального способу пізнання світу й себе у світі в ім’я Істини, Добра, Краси. Л. В. Костенко попереджає:

*Не допускай такої мислі,
Що Бог покаже нам неласку.
Життя людського строки стислі.
Немає часу на поразку.*

Духовна Україна пишається своїми кращими синами й доньками — Подвижниками й Героями. Серед них світлою зорею сяє ім’я М. І. Сікорського.

Михайло Іванович Сікорський — досить харизматична, монадна (за С. В. Кримським), пасіонарна (за Д. Чижевським) особистість.

Хто він ?

Зовні: Герой України з 11 березня 2005 р., генеральний директор Національного історико-етнографічного заповідника “Переяслав” (Київська обл.), історик, краєзнавець, Заслужений працівник культури УРСР з 1966 р.

“Внутрішня” людина (за Г. С. Скородою): походженням зі славного Чигирини, легендарний, бо все його життя і діяльність за роки й десятиліття обросли легендами та бувальщинами, з яких проростає Велична Особистість ХХ–ХХІ ст. — Героя України. Він:

- почесний громадянин стародавнього княжого міста Переяслав, якому присвятив усе своє творче життя і не зрадив навіть на користь тотального Києва з Пироговим;
- колишній сирота, який зазнав разом з рідним народом страхіт-

ликий Голодомор, війни й тоталітарні переслідування. А на схилі літ має Велику Рідню — серед тисяч і тисяч і “...мертвих, і живих, і ненароджених земляків...”. Духовний батько всіх нас, стратег, патріот, гуманіст, бо вирішив увічнити пам’ять усіх великих людей, доля яких пов’язана з Переяславщиною;

- **багач чи бідняк?** Він приніс свою християнсько-громадянську жертву любові Богу й народу — здобув визнання талантом Будівничого Музейного Храму України. Багач! Проте й аскет, як і Г. С. Сковорода, бо живе Духом, а не матерією. І вчить цьому Життєдайному Мистецтву всіх. Скромність його унікальна. Він прагне **не мати все, а бути всім**;
- **вчений** — історик, археолог, українознавець, автор кількох книг, численних статей, що часу пошкодував на дисертацію. Їх захищають інші, а в нього свій шлях: Високе Небо Вічності підпирають Сакральні Таємниці історії України. З’єднати їх золотими ланцюгами, невидимими нитками світлоносною віри, надії, любові — місія Духовного Вченого — Патріота, його християнська жертва любові Істини та України;
- **талановитий організатор**, якого справедливо називають “академіком музейної справи”, бо важко навіть все перелічити, що встиг його управлінський геній видобути із “запасників історії України”;
- **тонкий психолог**, часом здається, що він — **прозорливець**, якому Господь через віруючу душу допомагає відчиняти зо-

лоті дверцята до всіх сердець: вельможних і невельможних, славетних і невідомих, багатих і бідних, мудрих і простих — усіх, з ким промислительно зводить Доля. Він знає всі найпотаємніші куточки людських душ, ніколи не маніпулює власними знаннями, а надто іншими людьми: якимось дивом М. І. Сікорський, можливо, і власним прикладом спонукає людей ставати кращими, вищими, добрішими, благороднішими, милосерднішими, ніж до зустрічі з ним.

Це — феномен **харизматичної особистості**, якій підвладне все, а головне, — людські душі, бо все це во славу Бога й України.

Як багато людей добровільно принесли до музеїв М. І. Сікорського дари, пожертви, пам’ять роду, народу й власного серця!

Честь і слава Вам, дорогі брати і сестри!

Щастя, що на Вашому шляху відбулася в якийсь момент зустріч із Людиною, якій не можна не вірити, бо він — сама Правда.

М. І. Сікорський простий, зрозумілий, відкритий зорям, усім вітрам і бурям, захищений Божою милістю, Божою Благодаттю, Божою ласкою.

Він — щасливий у “**сродній діяльності**”, бо “розкопує” опору для нас, нинішніх, мурує для нас стіни Музейного Храму України ХХІ ст.

Дух його — княжого роду! Він одним із перших усвідомив історико-культурницьку державницьку роль Переяслава в сакральній історії України. Це місто славне іменами Володимира Мономаха, Юрія Долгорукого, Володимира Глібовича, Богдана Хмельницького, Івана Мазепи... — вони оживають, підносячись до небес зусиллями розуму, серця, волі, рук

М. І. Сікорського та його подвижників.

Думаю, що коли Михайло Іванович Сікорський залишається наодинці з Високим Небом України, біля Сакральних глибин її історії (розкопів), то входить у духовний контакт із нашими славними працями, через молитву серця осягає їхнє бажання ще і ще раз прислужитися Україні — **крізь віки і тисячоліття**.

Він живе в гармонії із “Повчанням Володимира Мономаха”:

*Завбачливо й мудро влаштовано світ
наш ясний!
Птахи на рідне гніздо вертаються
з вирію завше.
Так і людина
Знати повинна своє місце, свій спадок,
Обов’язок свій,
А не метатись по світу,
чужого собі забажавши.
Блаженний спочинок буває
по добрих трудах,
На цьому тримаються небо,
земля і вода.*

Добрими вчинками виконує М. І. Сікорський свої обов’язки, працює на рідній землі, а не в далеких краях, і на цьому високому патріотизмі зростає “блаженний спочинок”, а головне — тримаються небо, земля і вода — Вічна Україна можлива, коли має таких славетних дітей, як Михайло Сікорський, його вірних Побратимів.

Україна — Неопалима Купина... “Тут говорять з Богом”, — писав П. Тичина.

М. І. Сікорський — **правдолюб**, який, на подив “гнучких” сучасників, біле називає білим, а чорне — чорним. Його правда — Українська, а не хutorянська. Він вправний господар, тому завжди перемагає своєю силою всіх невдоволених, заздрісників, чинуш, просто немудрих людей,

які “жаліються” на його непоступливість, небажання розтринькати національні скарби. Він — наш Музейний Оберіг, він — наш Храмовий Талісман.

М. І. Сікорський — **наш Пророк**, бо його золоте серце говорить зі світом золотими словами талановитого оратора, лектора, за якими стоять його вічні справи: від Музею Хліба до Музею Космосу лунає в часопросторі його пророче Слово: від минулого — у Майбутнє.

Він — **мрійник і практик** в одній особі, вміє втілювати найкарколомніші проекти. Нині — це мрія про музей Київської Русі. Він вміє багатогектарні пустки перетворити на рай земний, де живе своїм життям Історія, побратана з Майбутнім.

М. І. Сікорський — подвижник, якого І. Драч назвав “справжнім позитивним героєм наших днів, особою з майбутнього. Він зберігає духовний хліб наш...”.

Його душа крилата: зокрема, духовні крила видатного сучасника гартувались у Запорізькому авіатехнікумі, куди його було направлено на навчання з дитячого будинку.

А можливо, ті крила — від його дивовижнопотужного Ангела-Охоронця — Михайла Архистратига, який доклав свого серця до відбудови Михайлівської Церкви, до всіх сакральних споруд Храму-Музею.

А можливо, ті крила змужніли в одну мить, коли Михайло із друзями на Кам’яній горі поклялися на вірність Батьківщині.

М. І. Сікорський — **вихованець Київського національного університету імені Тараса Шевченка**. Його домівкою були аудиторії та бібліотека, а ще кочегарка, де кочегарив, аби заробити на хліб насущний. Саме там він вчився працювати — невтомно і цілеспрямовано.

Його серце загартовувалося й тоді, у голодні студентські роки: у дипломній роботі “Гайдамаччина” вже палахкотів Священний вогонь Історії, народжувався інтелект Вченого.

М. І. Сікорський — **Почесний Громадянин Переяслава**, якому разом з побратимами повертає величну Славу пращурів. Місто-феномен може претендувати на книгу рекордів Гіннеса не тільки за кількістю музеїв на одному гектарі площі, а й на одну душу: 30 тисяч жителів мають 27 музеїв, а буде більше! Я вірю в це! На все воля Божа!

Дай, Боже, здоров'я М. І. Сікорському! Дай, Боже, усім нам хоч якоюсь мірою долучитися до цієї величної справи:

*В огнях багряної заграви
Палає мій величний храм,
На олтарях живої слави
Горить жертвний тиміям...
В екстазі тут молюсь невтомно,
А він — Незримий — сходить Сам
В натхненні Божому, святому
І душу вводить в неба храм.*

(Зореслав, о. Севастян Сабол)

М. І. Сікорський — Всеукраїнський патріарх музейної справи: його духовні діти “розлетілись” у різні куточки мальовничої України. Ось лише деякі з них:

- музей А. Малишка в Обухові;
- музей народної художниці Катерини Білокур в Яготині;
- музей композитора Кирила Стеценка у Веприку поблизу Фастова;
- музей загиблим комсомольцям у Трипіллі...

Він щедро ділиться власним унікальним досвідом з усіма, хто попросить. Він не може відмовити — душа не дозволяє загинути Добрій Справі.

Діяльність М. І. Сікорського відзначено медаллю “За доблесну працю

в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.”. Пізніше його нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора. А 1983 р. заслуги Сікорського в розвитку музейної справи відзначено Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР, йому присвоєно звання Заслуженого працівника культури.

Михайло Сікорський — лауреат Шевченківської премії, кавалер орденів Богдана Хмельницького та Ярослава Мудрого і, врешті-решт, у 2005 р. він удостоєний звання Героя України. Проте найвища нагорода для нього — рукотворне музейне містечко, до якого йдуть та їдуть люди з усіх країн і континентів.

М. І. Сікорський — тонка, трепетна, сентиментальна душа.

З його очей може скотитися брильянтова сльоза, коли серце переповнене високими почуттями любові до України, до її Слави:

“Ні, даремно, мабуть, я у світі живу”, — каже патріарх.

Господи, даруй М. І. Сікорському, вірному сину Своєму, многая і благає літа!

Талант керівника — це вміння надихнути колектив на подвижництво, на служіння музейній справі за копійки... Його рідні, милі “дівчата” відігравали ролі “мішечниць”, з яких кепкували немудрі. Вони увійдуть в історію разом з їх Наставником назавжди.

Хочу ще розповісти про **винахідливий розум Ученого-Музейника**. М. І. Сікорський — **геній втілених у життя задумів**. Зокрема: втілення музейного Духу в те, над чим треба думати й фантазувати, аби воно стало чудовим музейним експонатом, а не мотлохом. Ось інші задуми: священна криниця на горі; ротонда; козацький постій; оформлення чудового музею Г. С. Сковороди, зокрема, його

унікальної келії, класу піітики і риторики; розкопки церкви Володимира Мономаха; Єпископські ворота; збирання з миру по нитці незлічених багатств історії, національної культури та мистецтва.

Він ніколи не шкодує власних коштів на придбання безцінних експонатів, які стають окрасою Музеїв, радістю директора, нашою гордістю.

М. І. Сікорський — автор унікальних історичних гіпотез, зокрема про сакральну Переяславщину та Переяслав — колыску української народності та його духовності.

М. І. Сікорського можна називати по-різному:

- несамовитим копачем;
- полум'яним агітатором, аби повернути народу його скарби;
- принциповим полемістом у дискусіях з опонентами та різного виду “гальмувальниками” справи його життя;
- мудрим “мінайлom”: скіфського казана на новенький таз для годівлі поросят;
- невтомним городнім копачем, коли разом із селянкою три години копав її город, чим зажив повагу й довіру скромної жінки, яка віддячила згодом усім, чим могла, — віддала Музею реліквії свого роду;
- невтомним шукачем нових і нових експонатів, бо: “немає часу на очікування, коли експонати прийдуть до нас. Під лежачий камінь вода не тече”;
- мудрим збирачем бувальщин, легенд, переказів про найцінніші події, історії, збирачем людської пам'яті, за словами М. Махінчука;
- архівним науковцем, збирачем унікальних документів в усіх усядах: від Переяслава, Києва,

Львова до Варшави, Кракова, Москви...

М. І. Сікорський не дає нам розминутися з Історією: він роздобув гетьманську булаву, яку привіз із Москви. І це — символічно: Україні поступово повертається її колишня гетьмансько-козацька велич.

М. І. Сікорський — психолог гетьманської історії, зокрема, цікавої, складної постаті Івана Мазепи, який аж до смерті відмовляв гріхи молодості, шляхи захоплення влади. М. І. Сікорський **духовний нащадок Г. С. Сковороди**, нашої народної мандрівної Академії Духу. Це його улюблений філософ, поет, просвітник, який “запав йому в серце ще з дитинства”.

Колишній Переяславський коле́гіум став базою музею Г. С. Сковороди, який вражає вишуканістю, багатством експозицій, стародруками, унікальною келією поета, класом піітики та риторики.

М. І. Сікорський невтомно, жертовно працює, щасливо проминувши рубіж 82-ліття. “Стратегія виживання нашої культури, нашого Музею, нашого Храму виснажила всі сили... Сподіваюся на молодих”, — зізнається наш **духовний батько М. І. Сікорський**. Він просить у Бога ще часу й сил, аби подарувати світові Музей історії Київської Русі, стародруків, художнього, міщанського побуту Переяславщини XVIII-XIX ст. **Молимо Господа і ми, соборно!**

Він — Подвижник Музейної Справи України, він — Громадянин Світу, бо безкорисливо служить Істині, Добру, Красі, а через Оберіг Пам'яті — Вічності.

Феномен України — це її Філософія Серця, це Культура Духу, її унікальні люди — подвижники, духовні богатирі.

Античні Атланти тримали Небо на своїх плечах у міфах і легендах.

Український Атлант Михайло Іванович Сікорський оберігає Високе Небо Вічності, розбудовуючи **Живий Храм-Музей**, у підмурок якого закладено Наріжний Камінь Слави України:

*І оживе добра слава,
Слава Україні...!*

(Т. Г. Шевченко)

Християнську жертву любові дарують Вічності духовні поети України.

Поети — це завжди Таємниця, бо вони є людьми від Бога: часом з'являються в житті суспільства, в окремішній долі людини, як грім і блискавка, як вогонь або “на голубиних лапках” тихо, спокійно, лагідно, непомітно... Але якщо це Істинне Слово “свідків і слуг Слова”, то назавжди, бо “любов”ю вічно освячені”, вони актуалізують долереалізуючу силу поезії, “живуть обличчям до небес”, вони долають безодню, хаос діяльнісно-творчим буттям, стверджуючи:

*Хліб і пісню, і слово навік збережем.
То священні Твої заповіді.*

(“Україні”)

Юрій Миколайович Тітов для багатьох його шанувальників у рідному златоглавому Києві, містах і селах України, куди долетіла його поезія “на крилах пісень”, за словами Лесі Українки, — нове, але прекрасне ім'я молодого поета, рідне і близьке, таємничо дорогоцінне незвичайністю Поезії та екстраординарністю Долі. Він — “поет у колясці”, бо з дитинства не володіє руками, ногами, не розмовляє, а свої вірші набирає кінчиком носа на домашньому комп'ютері.

Це вражаюче! Це — **Метафізика Долі, втілення християнської жертви**

любові, феномена людини, певною мірою подвиг, щоденний і вічний: долати фізичні страждання, болі, незручності церебрального паралічу, поєднані з душевними муками своєї “інакшості”. Але талант долає все! Згідно з Платоном, духовна космогонія людини полягає в тому, що особистість має жити в гармонії з Духом, щодня має звітуватися собі в тому, у чому перемогла саму себе, а, як зазначаються за Е. Фроммом, особистість прагне **не володіти всім, а бути всім**, втілюючи Кантів імператив — бачити зоряне небо над собою і зберігаючи моральний закон у собі. Юрій Тітов пише:

*Через страждання, болі нестихаючі
Земля мій образ світлим понесе.
І мов Предтеча,
Вічно воскресаючий,
Любов мою над світом вознесе.*

Юрію Тітову — 25 років, він автор кількох поетичних книг, 40 чудових пісень, з 2000 р. — член НСПУ, нагороджений Українською Православною Церквою орденом преподобного Іллі Муромця за заслуги перед Церквою і українським народом, за мужність у подоланні тяжкого недуга, за тверду віру, за глибинний життєвий оптимізм, за поетичну творчість.

Ілля Муромець, святі моці якого перебувають на вічному спочинку у Близьких Печерах Києво-Печерської Лаври, багато років був нерухомий, але з Божої ласки став могутнім воїном на полі духовної брані.

Здавна мислителі задумувалися над проблемою можливості прориву людини через метафізичну оболонку, але, як виявилось, це можливо лише для тих, хто може досягти стану чистоти життя, святості (праведності) або стану осяяння (інсайту):

*О! Не згасити дивограй
У розквіті Святім,
Де все мені, як Божий рай,
І я єднаюсь з ним!*

(“Карпатський мотив”)

Велети Духу живуть у Просторі Творчості, усвідомлюючи його як політ у Нескінченність. Геніальні особистості, а з-поміж них поет-мислитель Г. С. Сковорода, наш пророк Т. Г. Шевченко, обдаровані духовні нащадки, як поет-пісняр в інвалідному візку Юрій Тітов, неодноразово переживали цей феноменальний стан інсайту (осаяння). Доказом є їхня творчість — могутній трансцендентальний прорив у світ Добра і Краси **Силою Віри**. “Іду шляхом і муками Ісуса”, — пише Юрій Тітов.

Великі люди, зокрема “свідки і слуги Слова”, — це завжди **вільні люди**, бо внутрішня свобода — це не лише гідність людини — творця, а й необхідна умова їхньої творчості. І внутрішньо вільну людину можна пізнати по сяючих очах та плодах творчості: “О, моє мистецтво! Я горю для тебе”, — пише Юрій Тітов.

Поезія Юрія Тітова яскраво засвідчує, що наш молодий поет має осердечений розум, благодатні дари Святого Духа — любов, мужність, мудрість. Кожне його слово — це мислеобраз сильної, вільної, духовної особистості, тому не обізнані в життєвій драмі поета читачі ніколи б не здогадалися про його тілесне “ув’язнення” в інвалідному візку. Такою великою й могутньою є його сила Духу, сила Любові та Доброти, дарована Богом у щасливий момент другого народження — охрещення “від води і Духа”. “Моя душа не може не співати джерелами своєї доброти!”, — пише поет.

Одухотворена плоть дарує людині творчі “крила, ніжні і шовкові”, які дозволяють їй осягати своїм духом,

розумом і серцем усі висоти й глибини буття, а щира віра, за словами С. Б. Кримського, “дарує резонанс з Абсолютом”, бо, за М. Бердяєвим, “коріння людини на Небі, в Бозі”. І про це гармонійне єднання співає душа поета Юрія Тітова:

*Нехай зійде на мене Святість
Дорожча тисячі скарбів.
Я святістю прощу заклятість
І знищу підлість ворогів.*

(“Київським храмам”)

Ю. М. Тітов — воїн Духу, талановитий поет, пісняр, глибоко віруюча душа, магістральною темою творчості якого є діалог серця з Богом і людьми: “Україно! З Тобою народ Твій та Бог” (“Україні”).

Тема Бога, віри, Церкви — **сакральна зона творчості поета** — християнина, який говорить про ці поняття побожно, з трепетом, почуттям відповідальності, як духовне дитя відомого у православному світі отця Георгія Єдлинського, а після відходу у Вічність — чадо отця Анатолія Затовського, протоієрея, настоятеля Свято-Макаріївського храму Києва.

Слава Тобі, Боже, що подарував киянам та всім громадянам України неосяжні радість і щастя знати, читати, слухати осаяні поезії та легкокрилі пісні мужньої, молоді людини — сучасника, якого шанувальники лагідно називають “наш Юрочка”. Поет яскраво демонструє філософську єдність людини, яка гармонізує три іпостасі: **що хоче, що може і що робить суб’єкт Абсолюту**.

Поет перебуває в постійному духовному контакті з Господом, Небом, Ангелами, рідною Свято-Макаріївською церквою, що на Татарці в Києві. Його слово злітає у молитовно-поетичному натхненні, наповнює духовний простір потужною енергією віри,

яка, як відомо, може зрушити гори з місця:

*Господи, не дай мені заснути
І від слів мовчання одвести.
Дай віки доланням сколихнути,
Мій автограф в душах віднайди.*

(“Автограф”)

Поет присвятив цій темі багато віршів: “В Макарівській церкві”, “Пісня Великодня”, “За порогами — Свято” (отцю Анатолію), цикл “Обличчям до небес”, “Серед віри”, “Господне Світло”, “Київським храмам” та ін. Вражає віруючу душу трепетна любов поета до Спасителя, якому по-божно молиться його чисте серце:

*Святи мене, Печерська Лавро!
І ти, Михайлівський, — святи!
На першу ставлю я октаву
Святині дзвони чистоти.*

(“Київським храмам”)

*Стою і вірю: на землі — Господь!
Україно! З Тобою народ Твій і Бог,
Ти ж для нас — найдорожча святиня.
Не корися неправді! Не йди до знемог!
Зарясній у червоній калині.*

(“Україні”)

Він — аскет у побуті, істинний християнин, бо вмів протистояти Долі, а поразку перетворити на тріумф через Слово Любові в поетичному світобаченні: поет вірить “у Бога, тільки не у крик”, закликає молитися таємно, “про себе, поглядом ікони”; він постійно обличчям занурений у небеса, він “іде шляхом і муками Ісуса”, милістю Божою часом контактує зі Святим Духом (вірш “Господне Світло”), трепетно переливає в наші серця свою святу віру:

*А може десь і мій засяє Храм?
Христове гасло на меті дорожній.
Бо чую з неба голос переможний.
Висока Віра — Благодать Господня —
Відверне від людей усі негоди.*

(“Серед Віри”)

Як зрозуміти, як збагнути втаємничену душу поета? У чому вона виявляється? В яких мислеобразах? У поетичній формулі Шіллера заковано художній образ “Зірки долі в твоїх грудях”! Їх — цілий океан!

Поет володіє унікальним зором, поетичним світобаченням: він **серцем прозорливим**, як художник, бачить і змальовує красу України:

*І захмеліла вся земля
Від соловейкового співу.
Немов у світі ти і я,
І ця весна золотогрива.*

(“Весна”)

Душа поета розчиняється у природі, він бачить “окрилену вроду”, ніби у польоті, з висоти небесного птаха, дружить з осоками, припадає до плакучих верб, пливе Дніпром до Чорного моря, милується “при дорозі мальвами й матіолами”, блукає стодами, квітчастими садами, тішиться досвітнім паланням розмаю, він птахом літає у “долині гір”, “Україну бачить молодою”, “Карпатські гори вирієм ясним”, перебуває у вічному Діалозі з Матір’ю-Природою:

*Кликали мене вербички: “Юро!”
І дорога здалеку вела.
Обізвались квіти: “Гей, Юрко!”
Засліпили очі ряснотою”.*

І зізнається:

*Більш нема ніяких світобачень
Для землі, якою я живий.
І скупий побачить, і незрячий
Моє слово з весняних завій.*

(“Автограф”)

А як поет **чує** цей Божий світ? Як музикант! Йому абсолютно доступна звукова симфонія матінки-землі. У вірші “Послухай!” поет досягає неабиякої сили прекрасними звуковими образами: “послухай вітер у вечірній тиші”, “послухай зорі в небесах пре-

світлик", "послухай річку і ласкаві хвили", "послухай вечір — він для нас з тобою", де поетичне резюме звучить потужно і прекрасно: "природи слухай незабутню казку" ("Послухай"), "гармонійні подихи світань" ("Мелодійні арфи").

Вражають серце і духовне чуття поета:

*Я благаю Макарієвський дзвін,
Щоб дзвенів у моєму рядку.*

Він уважно вслуховується на рідній вулиці у весняну пісню струмків, яку "хоче в пісню перелить", бо вони (о, диво!) "течуть на всю погожість, на кожну із моїх пісень".

Як це близько до творчого генія Лесі Українки, яка колись сказала велично-прості й прекрасні слова:

*Стояла я і слухала весну,
Вона мені багато говорила...*

У животворящего серця поета вся природа персоніфікована, живе своїм радісним життям: "мій Дніпро для радості тече", "гора вдивляється в блакить", ...а "весни, ряснотою оповиті, у чаруванні мовили: "Привіт!", "весняні русла верховодять, у край духовності течуть".

Кордоцентричний поет стверджує:

*Усе на світі любить ся,
І ніжно так голубить ся.
І ти цей світ закоханий
Натхненно полюби!*

Образна палітра поета багата, поліфонічна, вражає яскравістю й соковитістю фарб, щирістю високих почуттів, красою **серця народу**:

*Я прихилюся до народу,
Який цю пісню зрозумів,
А не минувся у негоду
Тому, що мовиться не вмів.*

("Я співаю")

Ціннісно-сміслова симфонія по-

езії, етос діяльності Юрія Тітова мають широкий діапазон: від любові до Бога, України, народу — до всього Божого світу, в якому пломеніє вірою, надією, любов'ю крилата думка поета, співзвучна із прадавнім закликом: "Пізнаєш себе — і тоді пізнаєш весь світ!"

Молодий поет стверджує: "І треба жити, вірити, любити ...!". Він виспівує красу світу, в якому живе урочисто-чистим, ніжно-трепетним життям його зболіле й шляхетне серце:

*Бо такий уже видався день,
Що до себе самого — близьенько.
І пісні пропливуть де-не-де
На бульварі Тараса Шевченка.*

Його душа навіки зачарована, вона світла й романтична, бентежна мріями-сподіваннями, коханням і замилюванням:

*Душа моя співає із весною —
Від співу цього мліють береги.
("Зачарований")*

Або

*Любов'ю вічною освячений,
В полоні подиху Святого
Я незабутньо Вам присвячую
Слова душі, себе самого.*

Згідно з Платоном, існує кілька видів любові, зокрема — любов-співчуття (агапе), любов-дружба (філія), — ці грані серця поета вражають чистотою і красою високого дитинно-прекрасного почуття дружби, симпатії, духовної любові до нас, людей:

*І цю любов повік не втрачу я,
У сині неба осяйного.
Відчуєте —
Любляче присвячую
Слова душі, себе самого.*

("Я Вам присвячую...")

Якою дивовижною любов'ю (філія) сповнені поезії, присвячені одному-

*І от тоді в мені прибуде схожість
Зі Світом, із Землею, із Людьми.
("Схожість зі Світом")*

Колись Г. С. Сковорода — великий аскет, поет і мислитель, був у такій гармонійній єдності з цілим Світом, бо вірив: "Любов є джерело всякого життя".

Любов до Бога і Божого Світу в усі часи єднає, вочевидь, усіх істинних поетів. Цим вони схожі один на одного, звеличуючи Світ Добра, прилучаючи нас до Вічності.

Поет молиться за всіх, кого любить його зранене серце, а він любить "усенький" світ! Тому й віриш його словам і справам:

*Деся біля мене війни, війни,
Деся біля мене доброта,
Передчуття моє постійно
Надійним Словом вироста.*

*У храмі свічку блаженку
За всіх й за себе запалю,
Все біля мене так близько,
Що я із всім своє ділю.*

("Деся біля мене")

Поет і його ставлення до Слова — **сакральна сфера життя Духу поета**, його "небесна святиня", він носить під серцем "своїх дітей", народжених від любові й болю. Читач вірить, що слово поета "не минеться, коли сповите вічною любов'ю", його слово "напоєне дзвоном", може, тому українські композитори вже подарували світові 40 пісень на слова молодого поета? Вони прекрасні, як і душа Юрія Тітова, який вірить:

*І вже навек під неосаяжність
На чисті лона польові
Ласкава пісня моя ляже
Дзвінком натхненням у траві.
("Я співаю")*

Себе поет порівнює з "вогнем, що спалахнув раптово", зі свічею, але просить: "Не погасить на вітрові свічу!"

Юрій Тітов не боїться смерті, хоча й тяжко хворий, він вірує в Бога, відає про Царство Небесне, мужньо долаючи всі випробування долі:

*Ось я стою один на висоті,
Де сиві гори, чисті водограї,
Упізнаю Ісуса на хресті.
Не плачу, бо про воскресіння знаю.
("Життя і Смерть")*

Віруючий поет натхненно "свій шлях оспівує піснями", він перебуває в постійній сердечній молитві до Господа, він і до нас із великою довірою звертається:

*Помолися за мене!
Молитва твоя,
Як найглибший ковток повноводдя,
Помолись і улийся у спів солов'я
На моїм голубім небозводі.
("Помолися за мене")*

Харизматична особистість — поет Юрій Миколайович Тітов — мужньо і цілеспрямовано долає крутогір'я в поетичних злетах слова віри, надії, любові. Його слово — пісенне, його душа — окрилена любов'ю, він мужньо "осягає простори землі": "Несу я хрест за всіх людей..."

Він — істинний учень Христов, який прозирає Фавор із Голгофи.

Він — наш талановитий сучасник, світильник Добра в охололому серцем світі.

То ж соборно помолімося за нього щиро й урочисто, "допоки тече Борисфен", допоки ще є **дарований Господом час!**